TURKU
ÅBO

Turun kaupungin laaja hyvinvointikertomus

Tilannekuva kuntalaisten hyvinvointiin

Minna Sartes, Maarit Luukkaa 18.5.2020

Terveydenhuoltolaki 12§

- Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.
- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava **laajempi hyvinvointikertomus**.

TURKU
ÅBO

Laajan hyvinvointikertomuksen valmistelu

Tavoite: Hyvinvoinnin keskeiset haasteet tulee huomioida hyvinvoinnin ja aktiivisuuden strategisen ohjelman toimeenpanossa ja sen päivityksessä sekä kärkihankkeissa ja hallinnon uudistuksessa.

Indikaattorien valintaperusteet: THL:n minimitietosisältö, sähköinen hyvinvointikertomus, Varsinais-Suomen alueellinen hyvinvointikertomus, valmisteluryhmän harkinta

Tietolähteitä: Sotkanet, Liiteri, poliisihallitus, Finsote, kouluterveyskysely, OKM

Valmisteluryhmä: Risto Tolonen, Maarit Luukkaa, Karoliina Luukkainen, Heini Parkkunen, Anu Parantainen, Janne Mustonen

TURKU
ÅBO

Laajan hyvinvointi-kertomuksen sisällys

1 Turun strategia hyvinvoinnin edistämiseen

2 Turkulaisten hyvinvointi tilastojen valossa

- 2.1. Yhteenveto: Miten turkulaiset voivat?
- 2.2. Kaikki turkulaiset
- 2.3. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
- 2.4. Nuoret ja nuoret aikuiset
- 2.5. Työikäiset
- 2.6. Ikäihmiset
- 2.7. Talous ja elinvoima

3 Miten tästä eteenpäin?

Terveyden edistämisen vertailutietokanta

TEA-viisari	Turku	Tampere	Oulu	Espoo	Vantaa	Helsinki	Kaarina	Raisio	Naantali	Kuutos-kaupunkien keskiarvo	Koko maa
Kaikki sektorit	73	72	75	71	76	76	65	68	65	74	68
Kuntajohto	87	95	88	86	92	96	57	50	73	91	78
Perusopetus	68	68	67	67	66	64	61	70	68	67	66
Lukiokoulutus	70	70	69	70	72	71	..	76	86	70	69
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	66
Liikunta	83	74	91	84	82	83	78	91	48	83	74
Perusterveydenhuolto	65	69	73	74	81	86	79	74	66	75	67
Kulttuuri	69	59	63	57	72	76	64	41	50	66	59

TEA-viisari mittaa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuutta ja se perustuu kuntien asiantuntijoiden itsearvioon ja tilastotietoon. www.teaviisari.fi

TURKU
ÅBO

Miten turkulaiset voivat?

TURKU
ÅBO

Turkulaiset tuntevat voivansa hyvin, mutta hyvinvointi jakautuu epätasaisesti.

Turkulaiset lapset ja nuoret ovat tyytyväisiä elämäänsä.

Turkulaisia huolettaa mielenterveys, työ- ja toimintakyky ja talous.

Turkulaisten koululaisten arkeen pitää kiinnittää huomiota.

Turun asuinalueissa on suuria eroja.

TURKU
ÅBO

Turkulaiset tuntevat voivansa hyvin, mutta hyvinvointi jakautuu epätasaisesti

TURKU

Turkulaisten kokemus omasta hyvinvoinnista on kehittynyt myönteiseen suuntaan.

Lähde: Sotkanet, THL

Hyvinvoinnin kokemuksessa on eroja koulutustason mukaan esimerkiksi koetussa elämänlaadussa, köyhyydessä, terveydessä ja työkyvyssä.

Lähde: FinSote, THL

Ennenaikaisesti menetettyjen elinvuosien määrä on vähentynyt Turussa.

Lähde: Sotkanet, THL

Työttömyys on vähentynyt Turussa, myös pitkäaikaistyöttömillä ja nuorilla.

Lähde: Sotkanet, THL

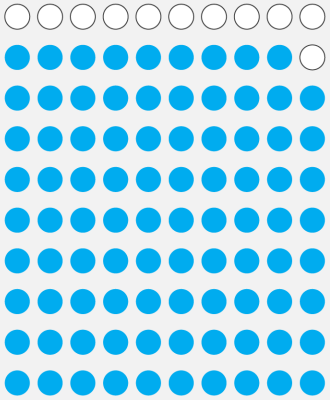

89 %

75 vuotta täyttäneistä turkulaisista 89 % arvioi saavansa apua riittävästi ja he myös huolehtivat itsestään ilman suuria vaikeuksia.

Kotona asuu 89 % 75 vuotta täyttäneistä turkulaisista.

Lähteet:
Sotkanet, THL
Sotkanet, THL

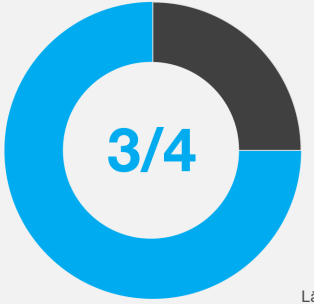

Kolme neljästä turkulaisesta uskoo jaksavansa työskennellä eläkeikään.

Lähde: Hyvinvointikompassi, THL

THL:n ja Kelan sairastavuusindekseillä mitattuna turkulaiset ovat hieman terveempiä kuin suomalaiset yleensä.

Lähde: Sotkanet, THL ja THL:n sairastavuusindeksi

Turkulaiset lapset ja nuoret ovat tyytyväisiä elämäänsä

Kokee terveydentilansa keskinkertaista paremmaksi

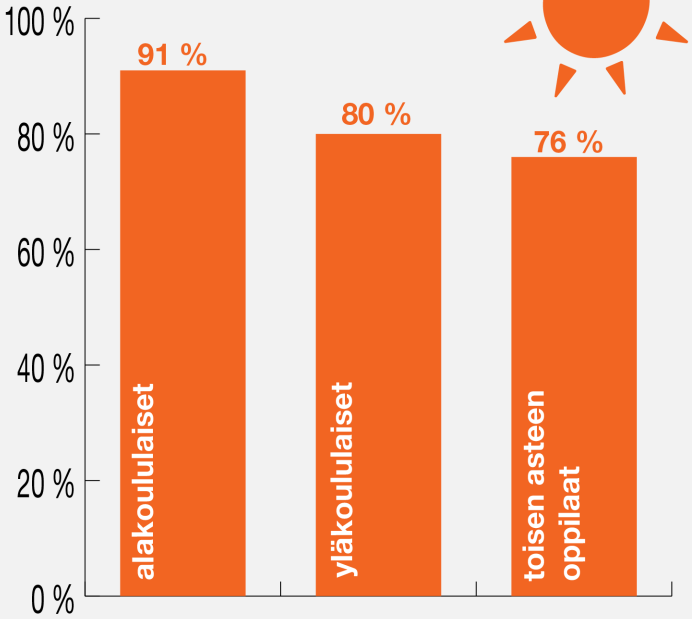

Terveydentilansa keskinkertaista paremmaksi kokee 91 % alakoululaisista, 80 % yläkoululaisista ja 76% toisen asteen oppilaista.

Lähde: Sotkanet, THL

Lähde: Ahdistuneisuus: Sotkanet, THL

Ahdistuneisuutta tuntee 13 % yläkoululaisista ja ammattikoululaisista ja 15 % lukiolaisista.

Koulukiusattuna on 7 % peruskoululaisista, 4 % ammattikoululaisista ja alle 1 % lukiolaisista.

Lähde: Koulukiusaus Sotkanet, THL

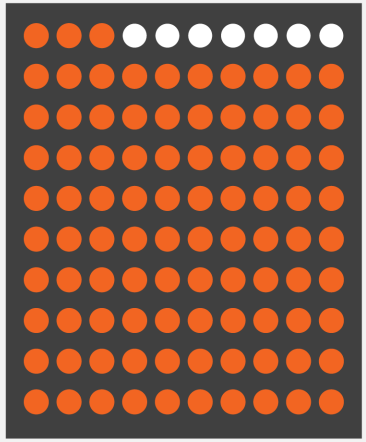

93 % nuorista opiskelee tai on suorittanut vähintään toisen asteen tutkinnon.

Lähde: Sotkanet, THL

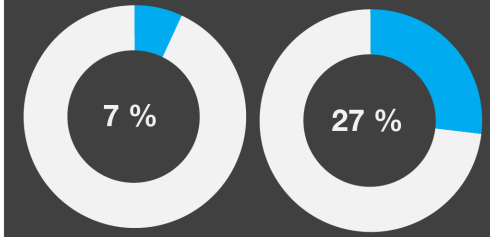

7 % yläkoululaisista ja lukiolaisista ja 27 % ammattikoululaisista herättää huolta päihteiden tai tupakkatuotteiden käyttäjänä tai rahapelien pelaajana.

Lähde: Sotkanet, THL

Turkulaisia huolettaa mielenterveys, työ- ja toimintakyky ja talous

TURKU

Mielialaan liittyviä huolia on enemmän kuin koko maassa.

Lähde: Finsote

Perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaiden fyysinen toimintakyky huolestuttaa.

Lähde: Move!2019-tulosraportti

Lähde: Sotkanet, THL

Turussa käytetään alkoholia liikaa ja päivittäinen tupakointi on yleisempää kuin koko maassa.

Yleinen pienituloisuusaste on Turussa muita suuria kaupunkeja korkeampi.

Lähde: Sotkanet, THL

Itsemurhat ovat naisilla suurin yksittäinen syy ennenaikaisiin elinvuosien menettämiseen.

Lähde: PYLL-analyysi

1/3

Kolmannes turkulaisista tuntee terveytensä keskitasoiseksi tai heikoksi.

Lähde: Sotkanet, THL

Asunnottomia on Turussa kolmanneksi eniten koko maassa.

Lähde: Ara: Asunnottomat 2019

Turkulaiset kokevat olevansa yksinäisempiä kuin suomalaiset yleensä.

Lähde: Sotkanet, THL

Koululaisten arkeen tulee kiinnittää huomiota

TURKU

Koululaiset peruskoulussa ja toisella asteella kokevat terveydentilansa heikentyneen.

Lähde: Sotkanet, THL

Vanhempiensa fyysistä väkivaltaa on kokenut 7-14 % turkulaisista lapsista ja nuorista.

Ammattikoulun tytöistä 38 % on häiritty seksuaalisesti.

Lähde: Sotkanet, THL

Harva yltää päivittäiseen 1–2 liikuntatunnin tavoitteeseen

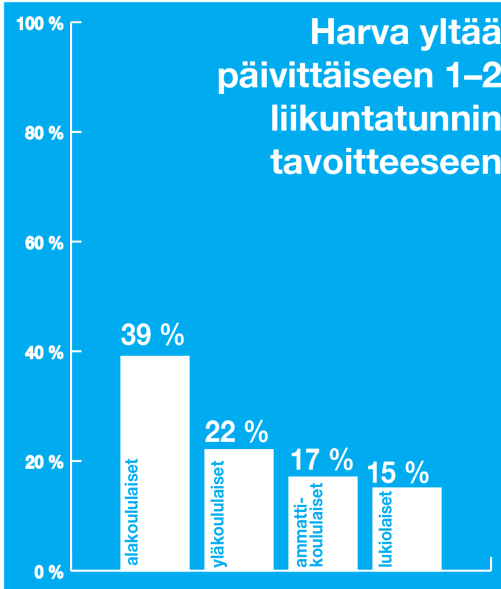

Vähintään tunnin päivässä liikkuu 39 % alakoululaisista, 22 % yläkoululaisista, 17 % ammattikoululaisista ja 15 % lukiolaisista.

Lähde: Sotkanet, THL

Yli kolmannes ei syö koululounasta

Koululounas jää syömättä 39 % yläkoululaisista, 34 % lukiolaisista ja 43% ammattikoululaisista.

Lähde: Sotkanet, THL

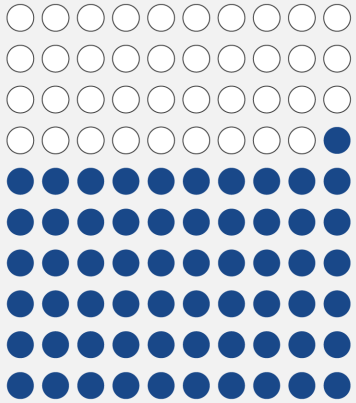

Lähde: Sotkanet, THL

61 %

Alakoululaisista 61 % kokee, ettei opettaja ole kiinnostunut hänen kuulumisistaan.

Koulunkäynnistä pitäminen on vähentynyt aikaisemmasta.

Turun asuinalueissa on suuria eroja

TURKU

Kaupungin sisäiset alue-erot ovat huomattavan suuria ja turkulaisten kokemukset omasta terveydestä, elämänlaadusta ja työ- ja toimintakyvystä vaihtelevat alueittain.

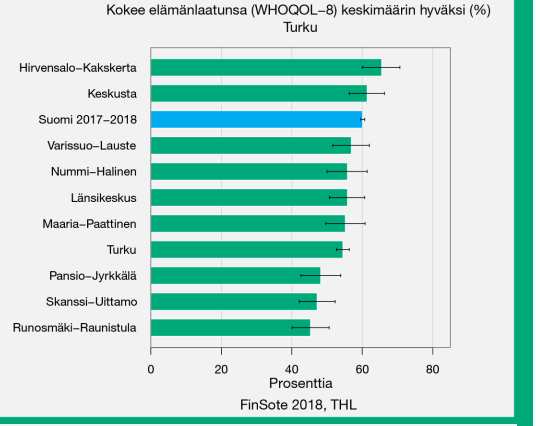

Lähteet:: FinSote 2018, THL: koettu terveys, elämänlaatu, työkyky

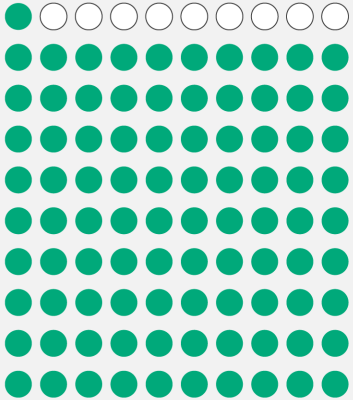

91 %

91 % turkulaisista on tyytyväinen asuinalueensa turvallisuuteen.

Lähde: Sotkanet, THL: Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus

Asuinalueensa olosuhteisiin tyytymättömimmät asuvat Runosmäki-Raunistulassa, Nummi-Halisissa ja Pansio-Jyrkkälässä.

Lähde: FinSote

Kehityssuunta on myönteinen. FinSoten alueellisessa vertailussa ilmenee, että koetun hyvinvoinnin alue-erot ovat kaventuneet Turussa. Esimerkiksi Pansio-Jyrkkälän ja Varissuo-Lausteen tilanne on parantunut.

Lähde: FinSote 2018, THL

Miten tästä eteenpäin?

Suurin osa turkulaisista voi hyvin mutta haasteita riittää

Hyvinvoinnin edistäminen vaatii monitoimijaista yhteistyötä sekä johtamisen ja toimintatapojen uudistamista

TURKU
ÅBO

Hyvinvoinnin haasteet 1/4:

Ikärakenteen muutos

- Palvelujen tarve muuttuu ja kasvaa voimakkaasti. Vuoteen 2040 yli 65-vuotiaita on Turussa viidennes enemmän kuin nyt.
- Tarvitaan ikäihmisten palveluja koordinoiva poikkihallinnollinen rakenne edistämään vaikuttavuuden parantamista sekä tehostamaan toimintaa ja taloutta.
- Ikärakenteen muutokseen liittyvät strategiset tavoitteet on priorisoitava päätöksenteossa voimakkaammin. Erityisen tärkeitä fyysistä toimintakykyä ja henkistä hyvinvointia tukevat palvelut, joita nyt esim. Voimaa vanhuuteen ja kulttuurihyvinvointi asumispalveluissa

Hyvinvoinnin haasteet 2/4:

Mielen voimavarat

- Huoli mielenterveydestä on kasvanut kaikissa ikäryhmissä.
- Tarvitaan lisää panostusta ja koordinaatiota niin ehkäisevän kuin korjaavankin mielenterveyden palveluihin kaikille ikäryhmille; resurssien uudelleen suuntaamista, osaamisen kasvattamista sekä asenne- ja toimintakulttuurimuutosta
- Nyt luotava ehkäisevän mielenterveystyön poikkihallinnollinen toimintamalli
- Käynnissä olevat kehittämisprosessit on vietävä läpi: tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus, perhekeskus, hyton sopeuttamisohjelman toimet

Hyvinvoinnin haasteet 3/4:

Työ- ja toimintakyky

- Haasteet alkavat jo lapsuudessa
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on pantava toimeen riittävästi resursoituna.
- Heikentyvässä työllisyystilanteessa työllisyyskokeilun on vastattava kokonaisvaltaisesti työhakijoiden haasteisiin.
- Kaupungin palveluverkon rakentamisessa ja kehittämisessä on huomioitava käyttäjälähtöisyys ja fyysisen ympäristön vaikutus toimintakykyyn.
- Toiminnat muokattava houkuttelemaan ja innostamaan kaupunkilaisia omatoimisuuteen ja palvelujen käyttöön; uudenlainen palveluohjaus ja viestintä.

Hyvinvoinnin haasteet 4/4:

Tasapuolinen aluekehitys

- Fyysisen ja digitaalisen palveluverkon sekä fyysisen ympäristön kehittäminen tulee yhteensovittaa ja vastata alueellisiin tarpeisiin, jotta alueiden veto- ja pitovoimaa vahvistetaan.
- Tiedolla johtaminen mahdollistaa toimenpiteiden alueellisen kohdentamisen vaikuttavasti. Tätä kehitettävä edelleen.
- Sosiaalisesti kestävän kaupunkikehityksen toimintaohjelma on toteutettava ja sen osana Turun kaupungin lähiöohjelma ja lasten ja nuorten palvelujen alueellinen tarkastelu. Edellyttää resurssien uudelleen ohjausta, uudenlaista yhteistyötä ja toimintatapojen muuttamista.

Monialainen yhteistyö ja johtamisen uudistaminen

- Hyvinvoinnin haasteisiin täytyy entistä vahvemmin vastata koko kaupunki yhdessä mutta myös alueittain ilmiöiden luonteen vuoksi. Kumppanuus ja hallintorajojen ylittäminen olennaista.
- Poikkihallinnollinen työtapa niin johtamisessa, kehittämisessä kuin palvelujen tuotannossa oltava vahva lähtökohta hallinnon uudistamisessa.
- Erot kaupungin alueiden ja väestöryhmien välillä on huomioitava.
- Johtamisen on perustuttava tietoon ja ymmärrykseen kaupunkilaisten aidoista tarpeista.
- Henkilöstöltä odotetaan ihmisen kokonaisvaltaista kohtaamista yli omien rutiinien ja hallintorajojen.

TURKU
ÅBO